

Evropski pokret
Srbija

RADNA GRUPA MALA I SREDNJA PREDUZEĆA I PREDUZETNIŠTVO **Prvo zasedanje – Beograd, 13.februar 2009.godine**

Tema: Implementacija Evropske povelje o malim preduzećima u zemljama zapadnog Balkana

PREPORUKE

Na prvom zasedanju RG Mala i srednja preduzeća i preduzetništvo razmotrena su aktuelna pitanja i problemi u poslovanju malih preduzeća u Srbiji i potrebne mere podrške. U cilju približavanja Evropske povelje o malim preduzećima i korišćenja što objektivnije ocene stanja u razvoju sektora MSP, planirano je, da se kao uvodna podloga celokupnom radu radne grupe, koriste ocene Evropske komisije iz *Izveštaja o implementaciji Evropske povelje o malim preduzećima na zapadnom Balkanu*. Uvodno izlaganje dala je gospođa Gordana Danilović Grković, interni ekspert Radne grupe. Kako ove ocene govore o primeni principa EU u podršci razvoja MSP sektora, a ocenjivanje je sveobuhvatno, na osnovu kreiranih indeksa primene svih deset smernica EU, na prvom zasedanju radne grupe korišćeni su poslednji objavljeni podaci iz 2007.godine s namerom da se podstakne diskusija i da se zatim, kroz sva tri zasedanja, uz stavove privrednika s jedne strane i institucija sa druge, izmeri napredak u politici podrške MSP sektoru i uporedi sa ocena EU i Izveštaja 2009, čije se objavljivanje očekuje.

Važno je istaći da je usvajanje Evropske povelje o malim preduzećima, na Samitu u Solunu, 2003.godine, doprinelo promeni u pogledima na politiku prema ovom sektoru u zemljama Zapadnog Balkana, a kreirani indeks politike razvoja MSP je instrument za merenje dostignutog nivoa razvoja u okviru deset principa Evropske povelje. U izveštaju je istaknuto da su na polju politke prema sektoru MSP zemlje zapadnog Balkana napredovale:

- Ukupni napredak u regionu je značajan u dimenzijama direktno vezanim za unapredjenje poslovnog ambijenta MSP: mnogo brža i povoljnija registracija preduzeća, porezi i finansije i zastupljenost interesa MSP
- U regulatornim reformama i unapredjenju poslovanja na domaćem i stranom tržištu napredak u ovim zemljama je sporiji i neravnomeran
- Rezultati u dimenzijama koje se odnose na razvoj ljudskih resursa, preduzetničke edukacije i treninga i razvoju veština su komparativno loši

Po ovom izveštaju iz 2007.godine Srbija je najlošije ocenjena u tri dimenzije:

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax:011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org

PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW

Evropski pokret
Srbija

- ✚ raspoložive sposobnosti (što znači da ustanove za MSP obezbede adekvatnu ponudu znanja i veština prilagođenih potrebama malih preduzeća, uključujući oblike doživotnog učenja, obuke i konsultacija);
- ✚ obrazovanje i obuka za preduzetništvo i
- ✚ zastupanje interesa malih preduzeća,

a to je dosta lošije komparativno gledano u odnosu na Hrvatsku, posebno u dimenziji koja se odnosi na jačanje tehnoloških kapaciteta u MSP.

PREPORUKE

1. Kako je cilj nacionalnog konventa o Evropskoj uniji institucionalizacija stalnog tela u okviru koga se vodi tematski strukturisana debata između predstavnika državne administracije, političara, stručnjaka, nevladinih organizacija, akademskih institucija i šire javnosti i stvaranje stalnog javnog debatnog foruma u Srbiji u cilju jačanja kapaciteta Srbije za proces evropskih integracija, neophodno je znatno jače učešće predstavnika državne administracije u radu ove radne grupe i to na nivou kreatora politika i donosioca odluka. Samo aktivnijim učešćem državnih institucija u nacionalnom konventu mogu se postići značajniji rezultati.
2. Poslovanje sektora MSP, po oceni njihovih vlasnika, opterećuje:
  - a. plaćanje PDV unapred, visoke stope doprinosa i poreza, kao i nepovoljnog tarifiranja troškova električne energije, telefona i sl..
  - b. nerešeni imovinsko pravni odnosi, spori procesi dobijanja potrebnih dozvola i dugotrajna legalizacija
  - c. carinske barijere
3. Nedovoljno su razradjeni mehanizmi finansijske podrške, nedostaju garantne šeme i neohodno je pojednostaviti komplikovane procedure povlačenja sredstava po kreditnim linijama odobrenim od strane državnih institucija.
4. Razvoj različitih organizacija koje pružaju usluge malim preduzećima je neravnomeran i regionalno i sa stanovišta kvaliteta usluga (regionalne agencije i centri, biznis inkubatori...). Kod ovih organizacija uočljiva je i različita i nesistematična podrška države kao i odsustvo planiranja regionalnog razvoja, posebno razvoja rubnih regiona, pa MSP puno očekuju od novog Zakona o regionalnom razvoju. MSP sektor očekuje i mnogo više od postojećeg komorskog sistema (npr: od predstavništva u inostranstvu očekuje adekvatne i blagovremene informacije o kretanjima na tim tržištima).

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax: 011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org

PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW

Evropski pokret
Srbija

5. Kako je konkurentnost naše privrede jedan od osnovnih činilaca našeg razvoja, a samim tim i uspešnog ulaska u EU, a inovacije su suštinski važan činilac konkurentnosti više je nego neophodno raditi na merama podrške inovacijama. Povremena podrška u vidu namenske kreditne linije sa povoljnijom kamatom nije dovoljna, a mali grantovi Republičke agencije za MSP predstavljaju iskorak, ali još puno treba raditi na široj podršci za potrebe inovativnosti i razvoja. Istovremeno, ohrabruje primer Ministarstva nauke koje se otvorilo prema privatnom sektoru i kroz inovacione projekte finansira razvoj inovacija - problem je što je ovaj fond mali.

Preduzetnici očekuju aktiviranje postojećih budžetskih linija za podršku inovacijama i potrebno je definisati lepezu različitih instrumenata koja će podržati razvoj novih proizvoda, usluga i procesa, kako u maloj start up firmi tako i u preduzećima – velikim izvoznicima, kao i podizati nivo opšte inovativne kulture u zemlji i stvoriti ambijent u kome se podstiče inovativnost i razvoj. Istovremeno obrazovanje treba prilagodjavati potrebama privrede i suštinski je važno svesti odliv mozgova na najmanju moguću meru, jer nemoguće je uvoditi nove tehnologije i razvijati se bez obrazovane radne snage.

6. Analizom pobrojanih problema sektora MSP radna grupa se stalno vraćala na problem kome i kako preneti potrebe MSP sektora, kako i na koji način ukazati na suštinske probleme poslovanja. Privrednici su nezadovoljni do sada ostvarenim dijalogom između MSP sektora i državnih institucija. Zato se nameće pitanje zastupanje interesa sektora MSP, a advokatura malog biznisa kao jedna do mogućih efikasnih poluga implementacije, koja bi mogla doprineti da mere vlade budu donete blagovremeno na osnovu sagledavanja stvarnih potreba MPS, a samim tim da daju mnogo veće efekte i za jednu i za drugu stranu: za razvoj sektora MSP i za unapredjenje državne politike.
7. Istovremeno važno je da prihvatimo i druge evropske indekse za praćenje razvoja sektora MSP kao što je na primer najveće međunarodno istraživanje preduzetništva *Global Entrepreneurship Monitor* i da se uključimo u ovakva izveštavanja. Važan je primer Hrvatske od 2002.godine, koja je od uključivanja u istraživanje do 2006.godine napravila veliki pomak: sa 32 mesta (od 37 zemalja) u 2002.godini na 18 mesto od 42 zemlje u 2006. godini.

Evropski pokret u Srbiji

Kralja Milana 31/II
11000 Beograd, Srbija
Tel: 011/ 3640-174
Fax:011/ 3640-202
office@emins.org
www.emins.org

PROJEKAT FINANSIRA EU
KROZ FOND ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
KOJIM RUKOVODI DELEGACIJA EK U REPUBLICI SRBIJI,
A TEHNIČKI REALIZUJE PRESS NOW